

8-й механізований корпус в боях за Кіровоград.

Борис ШЕВЧЕНКО
Вадим КОЛЄЧКІН

Частина друга.

«Мене ця звістка буквально зірвала з місця. На безхмарному небі світять зірки. Я вирішив поговорити з втікачами сам. Малі Віскі (Мала Виска) всього в 30 кілометрах на північ, кілька підрозділів люфтваффе зі своїми літаками розміщені на цьому аеродромі.- Ми можемо тільки сказати, що коли спали, то почули раптовий гуркіт, а потім побачили, що повз нас йдуть російські танки з піхотою на броні. Інші пілоти говорили про напад танків на аеродром. Все сталося дуже швидко, льотчики були захоплені зненацька, на них були лише піжами. Я намагався оцінити ситуацію і прийшов до висновку, що летіти туди безглуздо, оскільки для того, щоб потрапити в танк, треба його добре бачити. Ясно, що зоряного неба для цього недостатньо. Доведеться дочекатися ранку».

Пілот Люфтваффе Ганс Ульріх Рудель

Ввечері 7 січня командир 8-го мехкорпусу отримав наказ, який поклав початок одній з найтрагічніших і одночасно найзаплутаніших сторінок з історії корпусу, що залишилася відомою як "Маловисківський рейд". Насправді операція не планувалася як рейдова. Її завданням було продовження наступальних дій назустріч 1-у Українському фронту. Корпус повинен був з ранку 8 січня 1944 року розвивати енергійний наступ у напрямку Грузьке, Мар'янівка, Софіївка і до кінця дня вийти до району Софіївка, Мала Виска, Мар'ївка. У наступному корпусу мав обійти із заходу та південного заходу Новомиргород та Златопіль і відбити їх у німців.

Проте через організаційні перешкоди корпус рушив уперед лише о 20-й годині 8 січня 1944 р. Загальне керівництво здійснював заступник командира корпусу

полковник Михайло Крічман. 67-ю механізованою бригадою командував полковник Карл Андерсон, 68-ю мехбригадою – підполковник Михайло Лазарєв, 116-ю танковою бригадою – підполковник Євген Юревич. Також в наступі брали участь корпусні частини – 615-й мінометний полк (командир – підполковник Кухарев) та 1822-й самохідний артилерійський полк (командир – підполковник Василь Макаров).

Вирушивши від околиць Нової Павлівки, бригади мехкорпусу неподалік Шостаківки перейшли залізницю, а далі, минаючи Івано-Благодатне і Овсяниківку, попрямували на північний захід. Скориставшись снігопадом та відсутністю в німців суцільної лінії оборони, червоноармійці близько опівночі 8 січня дісталися до околиць Мар'янівки.

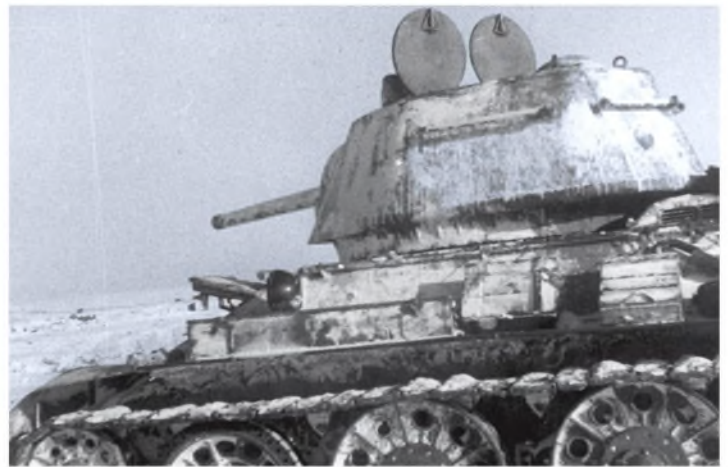

Переправившись через р. Велика Вись, танки заступника командира 2-го батальйону 116-ї бригади капітана Микола Проценка увірвалися до Мар'янівки і атакували ворожу автоколонну, що розташувалася на вулицях села. Німці не чекали такого повороту і спочатку прийняли бійців за власні війська. Після нетривалого бою червоноармійці зайняли населений пункт.

Окрилене успіхом, керівництво 8-го мехкорпусу вирішило рухатися до своєї наступної цілі – с. Паліївка. Атаку очолив сам Крічман. І знову танкістів та мотопіхоту чекав успіх, адже сюди перебрався з Лелеківки 7 січня 1944 р. штаб 47-го танкового корпусу і його командир генерал Ніколаус фон Форман. Поява червоноармійців була неочікуваною. Форман та його начальник штабу полковник Рейнхард саме розмірковували про подальші дії, коли почули на вулиці гуркіт двигунів і побачили "тридцятьчотвірки", що їхали селом. Швидко вхопивши документи та радіоприймачі німецькі офіцери вискочили з хати і поїхали до Новомиргороду.

Тим часом 67-а мехбригада зайняла південну частину Малої Виски, де розташовувалися два заводи – цукровий і спиртовий та залізнична станція. Успіх і надалі супроводжував бійців 8-го корпусу. Автоматники 1-го мотострілецького батальйону капітана ільченка в центральній частині Малої Виски знищили колону німецьких автомобілів. Розвідники 8-го мехкорпусу полонили чотирьох німецьких офіцерів і декількох рядових солдат. Першим об'єктом, де радянських бійців спіткала невдача, став залізничний міст, який червоноармійці намагалися спочатку захопити, а потім знищити. Але під ворожим вогнем не вдалося здійснити ні того, ні іншого.

Одночасно від розвідників та місцевих мешканців надійшло підтвердження інформації про німецький аеродром на південно-східній околиці Малої Виски. Дійсно, у січні 1944 р. на аеродромі в Малій Висці базувалися "фокке-вульфи-190" 2-ї групи 2-ї штурмової ескадри та "мессершміти-109" 1-ї і 3-ї груп 52-ї винищувальної ескадри.

Полковник Крічман не міг залишити таку ціль і направив на аеродром танковий загін капітана Проценка. За радянськими даними аеродром охоронявся 15 танками й двома ротами піхоти (до 400 солдат і офіцерів). Перед заступником командира 2-го танкового батальйону 116-ї танкової бригади Проценком стояло завдання підійти до аеродрому непоміченим. Робітниця з місцевого цукрового заводу Євдокія Кальноока погодилася допомогти танкістам, показавши зручний шлях.

Слід сказати, що двом німецьким асам - Гюнтеру Раллю та Еріху Хартманну, - неймовірно підфартило. Адже напередодні вони відбули до Берліну за черговими нагородами. Тому обороною мав керувати командир I групи 52-ї ескадри винищувачів майор Йоханес Візе. Йому було підпорядковано півтори будівельні роти та персонал авіабази. Проте, як було зазначено у звіті I відділу 25-го зенітного полку: "На персонал льотних частин також не можна було розраховувати. Більша їх частина, як з'ясувалося пізніше, при перших звуках танкової стрілянини врятувалися втечею по шосе і при цьому без будь яких машин". Тому єдиною частиною, яка відбивала атаки, було перше відділення 25-го зенітного

полку. При цьому слід враховувати, що 1-а та 2-а батареї відділення відбули до аеродрому у Злинці і на позиціях навколо маловисківського аеродрому залишилися лише 3-я батарея з 7 важких гармат та кількох дрібнокаліберних зеніток.

Близько 3-ї години ночі 8/9 січня 1944 року танки 116-ї бригади та 83-го танкового полку 67-ї механізованої бригади увірвалися на аеродром. Виняткове везіння випало командир танка Т-34 Віктору Акімову. Танк Акімова вискочив прямо на "месери" 52-ї ескадри і з ходу протаранив 12 ворожих літаків. Згодом за це він був удостоєний звання Героя Радянського Союзу. Також згідно нагороджувального листа екіпаж Акімова: «На пути к аэродрому гусеницами танка раздавил до 24 автомашин противника, пулеметным огнем уничтожил до 50 солдат и офицеров. – говорится в нагородному листі молодшого лейтенанта Акімова. – Ворвавшись первым на аэродром противника, огнем из танковой пушки и гусеницами уничтожил 3 зенитные пушки и 12 самолетов. Будучи ранен в голову тов. Акимов продолжал выполнять боевую задачу вплоть до ее выполнения».

Загалом у повідомленні Радянського інформбюро йшлося про 40 знищених літаків. Німці значно скромніше оцінювали свої втрати. Обер-фельдфебель Герман Бухнер у своїх спогадах конкретизує, що удару зазнала 3-тя група 52-ї ескадри. У тому нічному переполоху він зустрів виконуючого обов'язки її командира гауптмана Йозефа Хайбека, який повідомив, що «большинство его самолётов раздавлено танками». Бухнер вказує, що радянські танки вивели з ладу 8 Месершміттів (Bf-109G). Карл Вольф у своїй книзі «Хартман» пише, що вранці 9 січня в 52-й ескадрі підраховали втрати і виявилось, що внаслідок нічної атаки загинули один офіцер, один унтер-офіцер, сім солдат, один з яких пропав безвісти, і ще троє солдат – поранені. Також було виведено з ладу 7 Месершміттів і один навчальний літак Клемм-35. Слід зазначити, що дві групи 52-ї ескадри на протязі січня втратили 34 "месершмітти", проте бойовими втратами з них було визнано лише 7. Можливо справа була у конструкції німецьких літаків. Радянські танкісти могли дійсно таранити "месери", але просто розчавити хвіст або зламати крило цього літака було замало. Такі пошкодження виправлялися німецькими технічними службами на протязі 1-2 діб, якщо літак не згорів або не був зруйнований центроплан чи двигун.

Дуже швидко червоноармійцям вдалося захопити східну частину ворожого аеродрому. Далі танки посунули до аеродрому штурмової групи і несподіванно наштовхнулися на артилерійський вогонь. Майже одразу були підбиті 2 Т-34 і 1 "валентайн", причому в головному танку лейтенанта Галушко загинула і проводниця загону -- місцева жителька Є.Кальноока. Не знаючи, що попереду знаходиться аеродром II/SG 2 і лише кілька важких гармат, радянські танкісти припинили просування, зайнявши кругову оборону.

Припинилося просування радянських частин і у Малій Висці. Крім загальної дезорієнтації певну роль зіграло взяття спиртового заводу. Два розвідники 67-ї мехбригади – сержант Захар Фрідман і червоноармієць Михайло Шарфман – у своїх спогадах зазначають, що радянські танкісти, зайнявши спиртовий завод у Малій Висці, вирішили відсвяткувати перемогу й добряче напилися. «Когда через несколько месяцев я вернулся в бригаду, то выжившие ребята рассказали, что танкисты действительно напились «до потери чувств». Танк стоит на бугре, а экипаж пьяный спит на снегу. Немец-летчик пикирует, и как на полигоне, сбрасывает бомбу прямо в открытый люк танка», – згадував Шарфман.

А тим часом перші втікачі з'явилися за два десятка кілометрів південніше від Малої Виски, у селі Злинка. Поміж інших частин Люфтваффе там базувалася 3-тя група 2-ї штурмової ескадри. Командиром групи і пілотом Юнкерс-87 був знаменитий ас-протитанкіст полковник Ганс-Ульріх Рудель. Вночі 9 січня його розбудив офіцер розвідувальної служби і повідомив, що з Малої Виски прибули декілька чоловік «с вестью, что Советы ворвались на их аэродром и двигаются к их казармам в деревне». Проте Рудель вирішив чекати з атакою до ранку.

Герман БУХНЕР

Зі спогадів пілота Фокке-Вульфа (FW-190A) 6-ї ескадрілії 2-ї групи 2-ї штурмової ескадри обер-фельдфебеля Германа Бухнера: «У ніч на 9 січня радянські танки зуміли прорватися до нашого аеродрому. Приблизно опівночі пролунав сигнал тривоги, і ад'ютант командира групи розбудив нас. Ми зібралися в будівлі сільської школи і отримали наказ самостійно пробиратися на аеродром. Російські Т-34 з піхотою на броні були вже в селі і на східній околиці аеродрому, де були розосереджені літаки III. / JG52. Вісім Bf-109G були розчавлені танками. Один Т-34, проїхавши по даху командного пункту, провалився в траншею. Російська піхота тим часом атакувала позиції зенітних 20-мм установок. Пілоти і механіки зібралися на західній околиці аеродрому. Нам було наказано підготувати до знищення наші FW-190 і технічне обладнання на випадок, якщо російські зможуть захопити весь аеродром. Сигналом повинна була послужити зелена ракета з командного пункту групи, після чого ми мусили пішки рухатися на захід».

Перед світанком 9 січня підрозділи 8-го мехкорпусу повністю контролювали Паліївку і більшу частину Малої Виски. В руках німців залишалася частина аеродрому і розташована на північ від нього територія населеного пункту. Полковник Крічман віддав наказ організувати оборону: виставити дозори та влаштувати засідки на можливих напрямках наступу ворога.

Проте вранці над позиціями корпусної групи з'явилися німецькі літаки - "штуки" зі Злинки та двомоторні бомбардувальники з Первомайська. «...После бессонной ночи, семидесятикилометрового перехода и жарких схваток с врагом бойцы страшно устали, но отдохнуть им так и не пришлось. На расвете в небе послышался далекий монотонный гул моторов. Он быстро приближался. Вскоре фашистские стервятники начали бомбить наши позиции. Не успел умолкнуть грохот первых разрывов бомб, как появилась вторая группа самолетов. За ней третья... Вражеские летчики бомбили с малых высот. А мы не могли ничего с ними сделать, так как зенитная защита у нас практически отсутствовала», – таким був початок нового дня 9 січня для 8-го мехкорпуса за словами лейтенанта Всеволода Шиманського.

Удари ворожої авіації тривали практично весь день. В них взяли участь I та III групи 2-ї штурмової ескадри, а також "Хейнкелі-111" з 27-ї бомбардувальної ескадри. "К закату делаем семь вылетов в составе эскадрильи. Что касается меня, то я делаю пятнадцать одиночных вылетов... шестнадцать танков уничтожено с воздуха" - згадував Рудель події навколо Малої Виски січня 1944 року.

Не лише люфтваффе завдавала ударів по позиціях 8-го мехкорпусу. Згодом до неї долучилися артилерія, танки і піхота. Доки відбувалися драматичні події у Малій Висці, змінилася ситуація на лінії фронту. Одразу після того, як чотири німецькі дивізії опинилися в оперативному оточенні у районі на захід від Кіровограду, командир однієї з них - 3-ї танкової - генерал Байерляйн, вирішив не чекати зміцнення кільця оточення і у ніч з 7 на 8 січня повів дивізію на прорив у північно-західному напрямку. Дивізія з мінімальними втратами пройшла до Володимирівки, а потім разом з 11-ю танковою підійшла до Осиковатої. Звідси танки Байерляйна обрушилися на фланги 8-го мехкорпусу.

Пізнього вечора 9 січня у Малій Висці приземлився "кукурузник" По-2 полковник, який привіз Крічману наказ зі штабу 5-ї гвардійської танкової армії щодо продовження наступу. У відповідь командир групи доповів, що корпус зустрів шалений опір ворожих частин на рубежі Паліївка-Мала Виска. Частинами корпусу було заявлено знищення 100 літаків, 500 автомашин та до 1500 ворожих солдат та офіцерів. Також Крічман доповідав на корпус насіла ворожа авіація, яка безперервно бомбардувала бойові порядки частин корпусу, а також штаб корпусу. Серед радянських бійців зростала кількість вбитих та поранених.

На протязі дня 68-а механізована бригада зі 139 танковим полком тримала оборону у Паліївці, а 116-а танкова і 67-а механізована бригади тримали оборону самої Малої Виски. Станом на 20.00 9.01.1944 у строю залишилося 578 бійців, 50 Т-34, 4 СУ-85, 7 СУ-76 та 7 БМ-13. Командир корпусу просив прикрити танки та піхоту авіацією хоча б зранку 10 січня.

З огляду на ситуацію корпус знову був підпорядкований командуванню 5-ї гвардійської танкової армії. Також 10.01.1944 генерал-майор Абрам Хасін залишив пост командуючого 8-м мехкорпусом, а у командування вступив полковник Олександр Миколайович Фірсович. Хасін вибув до офіцерського резерву, а у березні 1944 був призначений з підвищенням до Ленінградського фронту. Крічман втратив посаду начальника штаба і був призначений заступником Фірсовича зі стройової частини.

У ніч з 9 на 10 січня пішли на прорив у напрямку Великої Виски інші дивізії німецького угруповання. Вранці 10 січня 1944 року підрозділи 10-ї піхотної (мот.) дивізії зайняли село Грузьке. 10-й винищувально-протитанковий батальйон з 20-мм гарматами на самохідних лафетах створили відсічну позицію по східній околиці Грузького, а 20-й та 40-й гренадерські полки стали на східній околиці села. Таким чином 8-й механізований корпус сам опинився у оточенні ворожих частин.

10 січня 1944 року частини корпусу відступили до Мар'янівки відповідно до наказу командуючого 5-ю гв. ТА, а також під тиском ворожих танків та під ударами авіації. Ворожі війська дрібними маневреними групами 5-6 танків та піхоти на бронетранспортерах діяли по частинах корпусу. Також по позиціях 8-го мехкорпусу

вели вогонь ворожі міномети. Авіація противника продовжувала бомбардувати та обстрілювати радянські підрозділи.

О 14.00 до району Мар'янівки відступила радянська мотопіхота. Корпус отримав нове завдання: утримувати плацдарм у районі Мар'янівки та радгоспу Петровського в очікуванні підходу піхотних частин 5-ї гвардійської армії. Також у цей день противник залишив Грузьке та відступив у південно-західному напрямку.

Станом на 22.00 68-а механізована бригада захищала Мар'янівку, маючи 170 активних штиків. 67-а мехбригада стояла в обороні у Петрівці Великописківського району, маючи 120 активних штиків та 2 Т-34. 116-а танкова бригада захищала переправи у районі Мар'янівка-Петрівка виділивши передовий загін, що діяв у напрямку Грузького. У бригаді залишилося 14 боєздатних танків Т-34.

11.01.1944 ворожі війська відійшли на південний захід, припинивши блокаду 8-го механізованого корпусу. Це дало можливість вже 10 січня о 24.00 провести через Грузьке колону з пальним та боеприпасами, яку супроводжували 6 танків з десантом автоматників та 5 гармат ЗиС-3. Проте станом на 12.00 11 січня колона до Мар'янівки не дійшла. Положення частин корпусу не змінилося. Вони як і раніше захищали переправи у районі Мар'янівка-Петрівка. Передовий загін, що діяв у напрямку Грузького до 3.00 11 січня вийшов до невеличкого села П'ятихатки біля Овсяниківки.

12.01.1944 корпус все ще намагався тримати район переправ. О 8.00 радянські війська вибили ворожі сили з радгоспу Петровського. О 9.00 до району Мар'янівки дійшла колона з пальним та боеприпасами у супроводі 6 танків. Також командир корпусу просив прискорити просування уперед радянської піхоти до Мар'янівки аби остаточно закріпити за радянськими частинами переправи через р. Велика Вись. До 17.45 по району зосередження корпусу вела методичний вогонь ворожа

Ju-87 Stuka Ганса-Ульріха Руделя. Зима 1943/44

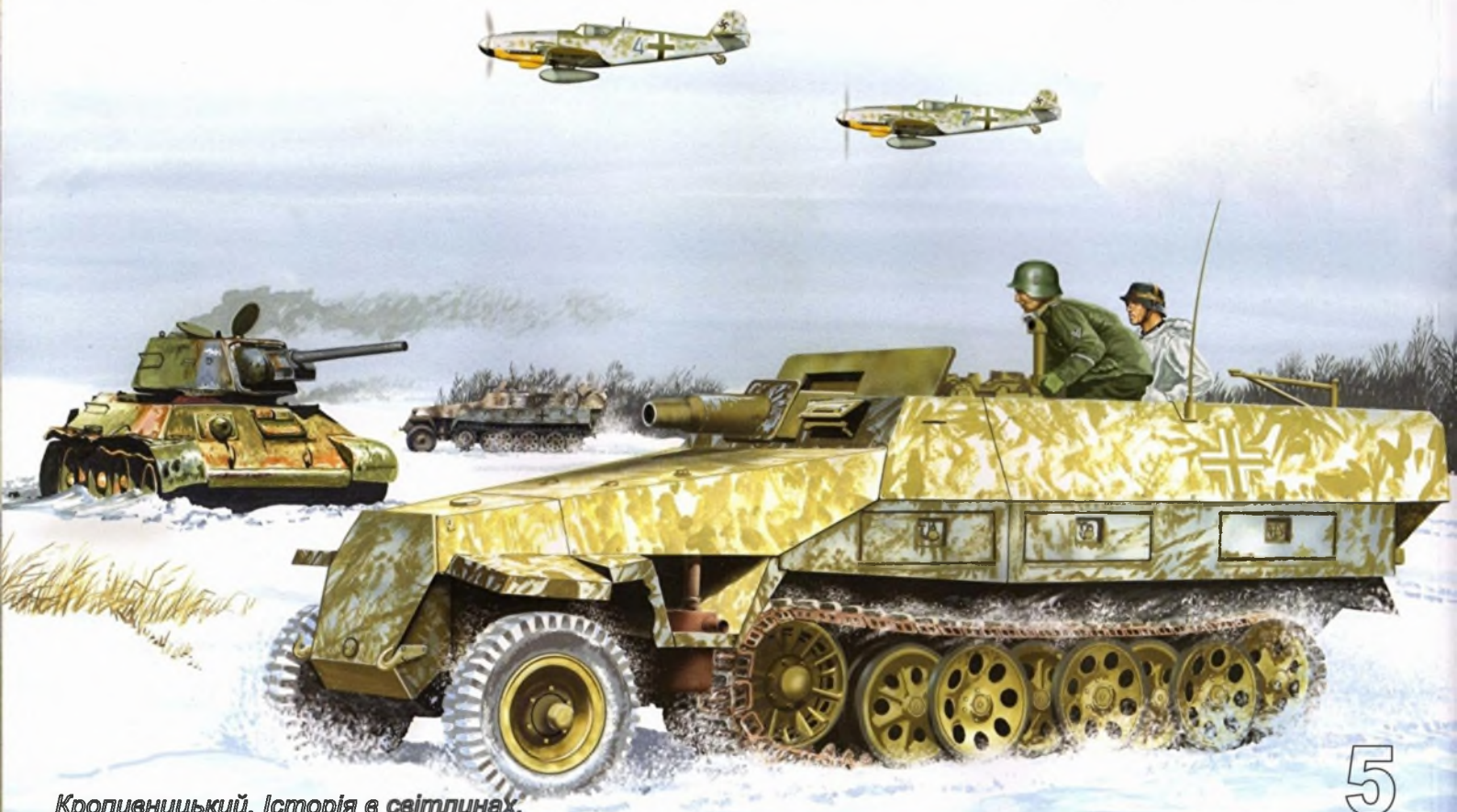
артилерія. Німецька авіація продовжувала удари по підрозділах радянського з'єднання.

Проте у цей день на позиції 8-го мехкорпусу вийшли підрозділи 3-ї, 11-ї та 14-ї танкових дивізій Вермахту, що намагалися остаточно закрити тактичний розрив з "Великою Німеччиною" і відновити суцільну лінію фронту.

О 10.00 до села Павлівка в'їхали до 20 БТРів з німецькою піхотою. О 16.00 перед фронтом корпусу з'явилися ворожі танки. о 16.00 13 танків з піхотою атакували Мар'янівку з півночі. Ще 12 танків завдали удару з півдня. О 17.45 з напрямку Павлівки ворог повторив атаку силами до 30 танків з піхотою на БТРах.

В результаті бою тільки 12 січня було знищено 10 радянських танків. Також тільки 68-а бригада втратила 192 загиблих та 76 поранених бійців. Це дало привід командуванню 8-го МК віддати наказ про відступ до Андріївки і потім до Катеринівки. О 19.30 залишки рейдової групи залишили Мар'янівку і розпочали відступ.

На той момент у 116-й танковій бригаді залишилося 30 мотострільців та 2 Т-34. 67-а мехбригада мала 110 мотострільців, але залишилася без танків. 66-а механізована бригада, що перебувала у Протопопівці, танків, бійців та матчастини не мала взагалі. Крім того, серед частин, що не брали участь в ударі на Малу

Виску, 205 ОГМД мав 8 БМ-13 і підтримував наступ 111-ї стрілецької дивізії на Овсяниківку. 615-й мінометний полк мав 15 120-мм мінометів і знаходився у бойових порядках піхоти на східній околиці Овсяниківки. 114-й винищувально-протитанковий артилерійський полк перебував на північно-західній околиці Грузького, маючи 15 57-мм гармат ЗиС-2. У Андріївці розташувалися 69-й полк самоходок з 2 СУ-85 та 1822-й САП з 2 СУ-122 та 2 СУ-76. Біля штабу у Катеринівці був дислокований 1716-й ЗенАП з 15 37-мм автоматичними зенітками та 16 крупнокаліберними кулеметами ДШК. На підході до Катеринівки також були 8 Т-34, що поверталися з ремонту.

У ніч з 12 на 13.01 частини корпусу з боєм відірвалися від противника. До 8.00 танки та мотопіхота вийшли до району Обознівки, Грузького та Катеринівки і почали приводити себе до ладу після невдалої операції. На момент виходу 67-а бригада мала 80 бійців та 6 Т-34, 116-а танкова бригада - 31 бійця та 8 Т-34, 68-а мехбригада мала 138 активних штиків і жодного танка. Крім того на ходу були 5 СУ-122 та 2 СУ-85 самохідних артилерійських полків.

Проте о 18.00 13 ворожих танків з піхотою атакували бойові порядки радянських стрілецьких дивізій. Вояки 111-ї та 214-ї стрілецьких дивізій почали безладний відхід. На цей час на позиціях на північних схід від Овсяниківки знаходилися 615-й мінометний артполк, 114-й винищувально-протитанковий полк та 205-й гвардійський мінометний дивізіон. 114-й ВПТАП відкрив вогонь і підбив два танки, а 205-й ОГМД кількома залпами випалив у районі висоти 215.6 роту ворожої піхоти. Вогнем мінометників 615-го полку була розсіяна решта піхоти та підбито 7 возів. У відповідь ворожа авіація знищила 7 автомашин та підбила 57-мм протитанкову гармату.

13-14.01 1944 корпус відпочивав та поповнюватися паливом та боеприпасами у Катеринівці та Грузькому. 7 танків 116-ї танкової бригади чатували у засаді у 1 км на північний захід від Катеринівки. 97-й мотоциклетний батальйон вів розвідку на П'ятихатки та Овсяниківку. Проблема прикриття авіацією від ударів ворожих літаків залишалася актуальною і досі.

15 січня радянські війська продовжили наступ у напрямку Новомиргорода та Новоукраїнки. Не зважаючи на попередні важкі втрати, танки 8-го механізованого корпусу з 15.00 були використані для безпосередньої підтримки піхотних підрозділів, що наступали у районі Грузького. Танкова рота з 4 Т-34 67-ї мехбригади взаємодіяла зі 110-ї гвардійською стрілецькою дивізією. 6 Т-34 116-ї танкової бригади були придані 214-й стрілецькій. 6 танків 68-ї мехбригади підтримували наступ 111-ї стрілецької дивізії.

Наступ проходив важко і протягом дня корпус втратив 8 "тридцятьчотвірок" з 14, на ходу залишилося лише 2 "валентайни", було розбито 1 БМ-13 та 2 76-мм гармати. За наказом командира корпусу з 20.00 усі танки повернулися до Грузького для поповнення боеприпасів та пального.

16 січня 8 боездатних танків корпусу були придані 97-й гвардійській стрілецькій дивізії 32-го стрілецького корпусу. Дивізія наступала у напрямку села Богодарівка. До кінця дня дивізія разом з танкістами увійшли на східну околицю Богодарівки та Благодатної. За відносно невеличке просування 8-у мехкорпусу довелося заплатити трьома спаленими та одним підбитим танком. Незважаючи на те, що у

строю залишилося лише 4 бойові машини, новий командир корпусу полковник Фірсович вирішив продовжувати наступ разом з гвардійцями.

17 січня стало фактично останнім днем січневого наступу військ 2-го Українського фронту. 8-й механізований корпус разом з бійцями 97-ї гвардійської стрілецької дивізії мали невелике просування уперед і підійшли впритул до с. Благодатне. Проте у цей же день командуючий 2-м Українським фронтом І.С. Конєв здійснив об'їзд передових позицій і ухвалив рішення про припинення наступу до Новомиргорода і Новоукраїнки на користь підготовки нової наступальної операції, яка згодом увійшла в історію війни як Корсунь-Шевченківська.

8-й механізований корпус здав танки іншим частинам 5-ї гвардійської танкової армії і відійшов до тилового району для поповнення, відпочинку та бойового навчання до району с. Казарня.

**Олександр Миколайович
ФІРСОВИЧ**

Полковник О. М. Фірсович, з 10-го січня 1944 року, новий командуючий 8-м Механізованим корпусом. Замінив генерал-майора Абрама Хасіна, який відбув до офіцерського резерву.

Вальтер ТОДТ.

У нічному бою на аеродромі в Малій Висці німці на деякий час втратили уявлення про ситуацію та розгубилися. Про це свідчать обставини загибелі льотчика з 1-ї групи 52-ї винищувальної ескадри оберлейтенанта Макса Гейсслера, які описує у своїх спогадах його товариш по службі Вальтер Тодт: «За аеродром були ремонтні майстерні, в яких розміщувалися автомобілі, за ними знаходилася залізничний насип. Все це захопила російська піхота. Оберлейтенант Гейсслер, командир штабної роти, хотів звільнити майстерні, і кинувся з ударною групою вперед. Якийсь солдат в німецькій уніформі йшов йому назустріч і кричав: «не стріляйте, я німецький солдат». Коли Гейсслер до нього наблизився, солдат підняв пістолет і вистрілює. Макс Гейсслер був убитий на місці».

До 10.04.1944 року корпус перебував у резерві командуючого 2-м Українським фронтом. З 10.04.1944 перебував у резерві ставки Верховного Головнокомандування. 11.04.1944 частини зосередилися у Лелеківці і приступили до бойової підготовки. До 20.08.1944 року відбувалося бойове злагодження частин і підрозділів, також корпус був повністю укомплектований особовим складом, проте залишався без танків та колісного транспорту. 20.04-5.08.1944 у районі Компаніївки відбулися навчання з бойовими стрільбами мотопіхотних бригад.

21.08.1944 корпус був погружений до ешелонів на станції Кіровоград і відправлений до станції Мінськ. У Білорусі корпус почав перенавчання на нову бойову техніку - танки американського виробництва М4-А2 "Шерман". Також до складу корпусу було передано танковий полк на ІС-2. З січня 1945 року корпус брав участь у боях у Східній Пруссії, Східній Померанії, битві за Берлін. Після війни був перетворений у 8-у механізовану дивізію.

За матеріалами сайтів "Подвиг народа", "Танковий фронт", "Милитера"

Література: Пауль Карель «Восточный фронт. Книга вторая. Выжженная земля. 1943 – 1944»; В. Шиманский "Позыенные наших сердец"; Г.-У.Рудель "Записки пикировщика"; М. Калихов "Глубокий рейд"; К.Вольф "Хартманн".

Dragon box art.

Design by Volodymyr Nicolas.